

Hjørring, 15. oktober 2019

Hjørring Kommune
Teknik- og Miljøområdet**Fordebat om Etageboliger ved Dronningensgade, 9800 Hjørring**

FBL-Hjørring konstaterer, at Hjørring Kommune på baggrund af sit udbudsmateriale har solgt projektområdet til Arne Andersen, Vrå, der ønsker at opføre et projekt tegnet af Bjerg Arkitektur.

Projektet honorerer meget langt de ønsker, som byrådet har opstillet i udbudsrapporten:

- *Blandet anvendelse og boligtyper:* Boligblokkene indeholder lejer-, ejer- og andelsboliger i varierende størrelser, og en café er tænkt ind.
- *Byrum og forbindelser:* Boligblokkenes placering skaber et større grønt areal til fælles ophold og aktivitet, og gennem området skabes der forbindelse til Christiansgave med det formål at lette adgangen mellem byen og parken.
- *Bebyggelse og arkitektur:* Der bygges i tegl med facadedetaljering inspireret af kulturmiljøets gamle huse. Men kommunens ønske om ”en bebyggelsesmæssig diversitet med bebyggelse i varierende højder, materialer og arkitektoniske udtryk, som tilsammen skaber et levende og oplevelsesrigt område” er kun i begrænset omfang opfyldt, hvilket er en svaghed. Arkitektonisk fremstår bygningerne i projektet meget ensartede.
- *Klima og energi:* Der er indtænkt såvel regnvands- som affaldshåndtering, mens der vist ikke nævnes noget om energioptimering i projektforslaget.
- *Parkering:* Store dele af den private parkering etableres under jorden.

Projektet er beliggende i det værdifulde kulturmiljø ”Bymidten i stationsbyen i Hjørring”, der blev opbygget fra jernbanens ankomst til byen i 1871 og frem til år 1900. Det er derfor vigtigt og interessant sideløbende med den ønskede nytænkning hele tiden at diskutere projektet ud fra det perspektiv.

Generelt om arkitektur, forbindelser og det grønne.

Illustrationer af projektet viser punkthuse med fladt tag. Det må siges at være en arkitektur, der ikke spiller videre på de arkitektoniske træk, der er centrale i kulturmiljøets fortælling.

Flade tage giver husene en helt anden karakter end sadeltage. Derfor kan man heller ikke, som det gøres i projektforslaget, med rimelighed sammenligne højden til rygningen af et sadeltag med højden af et hus med fladt tag. Det er først og fremmest højden af den lodrette mur, der rejser sig, der opleves og tæller.

Netop med murværket vil man i projektet glædeligvis arbejde videre på kulturmiljøets teglstensarkitektur med røde, blødsrøgne sten, som i facaderne detaljeres på forskellig måde inspireret af murværk fra slutningen af 1800-årene.

Men uanset teglmure er punkthuse ikke en hustype, der er hjemmehørende i historiske bymidter, men i dette projekt placeres de alligevel ganske centralt i byen. Begrundelsen er dels, at man ønsker at skabe visuel forbindelse til Christiansgave fra Dronningensgade, dels at man vil begrænse bygningernes "fodaftryk" på grunden, så det grønne kan spille en større rolle. Det ville være godt, hvis kommunens ønske om et varieret arkitektonisk udtryk i højere grad blev imødekommet.

Tankerne om det grønne præg er smukke og idealistiske, men nogle af dem virker urealistiske – måske ikke hvad etablering angår, men med hensyn til den daglige funktion med mange slags mennesker.

Det grønne spiller tilsyneladende en væsentlig rolle i projektet; men det grønne er heller ikke et uvæsentligt træk i Dronningensgades nuværende udseende, idet flere bygninger ligger trukket tilbage fra gadelinjen med buskadsler, træer og forhaver foran. Ved at føre bebyggelsen ud til vejlinjen ændres den grønne karakter til noget, som i vid udstrækning ligger "bagved" for den, som færdes ad Dronningensgade .

Bygningerne samler sig om det grønne. Man kan spørge om de også lukker sig om det? Der tales i projektforslaget om, at der igennem bydelen skal skabes såvel fysisk som visuel forbindelse mellem byen og Christiansgave. Et par indgange gennem projektområdets vestskel og ind i Christiansgave er en udmærket idé, men vil det grønne område omkranset af boligblokkene og med både offentlige, private og semi-private zoner blive tilstrækkeligt inviterende for den almindelige borger til at skyde genvej til parken?

Specifikt om Vestre Skoles hovedbygning

Bygningen er en central bygning i kulturmiljøet "Stationsbyen" både kulturhistorisk og i fysisk fremtræden. I beskrivelsen af kulturmiljøet anføres, at skolen er opført i 1894 pga. den eksplosive stigning i børnetal fra 270 i 1874 til 750 i 1894 – altså i perioden, hvor kulturmiljøets område blev bebygget. Det anbefales i kulturmiljøbeskrivelsen, at der ikke gives tilladelse til nedrivning af bygninger, der er karakterskabende for miljøet, hvilket Vestre Skoles hovedbygning må siges at være.

Man kan desuden hævde, at bygningen også tilhører et andet ikke udpeget kulturmiljø af tidligere skolebygninger, som for en stor del i dag udgør Vendsyssel Historiske Museums bygningsmasse. Disse bygninger fortæller de ældste kapitler i Hjørrings skolehistorie.

Skolebygningen er tegnet af arkitekt Axel Møller, som også med andre bygningen har sat præg på Hjørring. Han endte som stadsbygmester i København. Ud over Vestre skole har han også tegnet Håndværkerstiftelsen ved Hjørring Private Realskole, den tidligere Hjørring Diskontobank i Østergade (nu Restaurant Bones), hvor hans far var direktør, og Sophus Thomsens pompøse bygning Østergade 13 lige over for Brinck Seidelins Gades udmunding. Desuden har han tegnet Løkken Kirke.

Der er stadig mange hjørringensere, der vil være emotionelt knyttet til denne konkrete bygning, hvor de gik i skole.

Med hele denne historiske ballast, som Vestre Skoles hovedbygning bærer, må det undre, i første omgang at kommunen ikke har forlangt, at den skulle indarbejdes i projektet, og i anden omgang at bygherre ikke alligevel har fundet grund til at bevare den. Det må være muligt, at hovedbygningen bevares og ikke bliver erstattet af to punkthuse, som projektet lægger op til.

I disse tider med klimatiltag bør det også tages i betragtning, at det er mere bæredygtigt at renovere end at bygge nyt.

Specifikt om de store træer i skolegården

I den gældende lokalplan er det nordlige træ i skolegården udpeget som bevaringsværdigt; i den tidligere lokalplan gjaldt det begge træer. Træerne er ifølge træregistranten fra 1977 plantet i 1895 og kategoriseres som "Fredningsværdige: Træer, der er uerstattelige og som der bør laves særlige foranstaltninger for at bevare."

Der gøres i projektforslaget meget ud af, at bydelen skal knytte byen og Christiansgave sammen, men de grønne initiativer i projektområdet følger moderne strømninger, og der tages ikke hensyn til det grønne miljø, der allerede er etableret.

De store træer går i ét med kulturmiljøet, da de har samme alder som skolebygningen.

Også her kan det undre, at der ikke hægges om bevaringsværdige træer ved at kræve dem bevaret. Træer i den størrelse tager det – kan vi udregne – 125 år at fremelske.

Specifikt om højhuse

Projektforslaget lader hushøjderne stige fra 3 etager ud mod Dronningensgade til 6 etager over mod Christiansgave.

I Hjørring Kommunes kommuneplan defineres bygninger på 6 etager og derover som højhuse. Højhuse giver specielle udfordringer fx med hensyn til skygge og vind, hvorfor der skal udarbejdes en særlig redegørelse for dem. Kommuneplanen anfører desuden i retningslinje 2.5, at "bymidten med dens særlige købstadskarakter skal bevares og friholdes for højt byggeri. Der kan bygges højt "på kanten af bymidten"".

Christiansgave er med sin alder på små 200 år en integreret del af den historiske bymidte og er med sin særlige historie med til at give byen dens særlige købstadskarakter. Højhuse op mod parken må frygtes at bidrage til at adskille parken fra byen stik mod de intentioner, der udtrykkes med projektet. Bygningerne i projektområdet bør ikke fremstå dominerende i forhold til parken, og træhøjden i alleen, som løber ganske tæt på projektområdet, når ikke op på de 20 m, som husene på 6 etager måler. "Kanten af bymidten" må ligge et andet sted.

Projektet indeholder 10-12% flere etagemeter end den udnyttelse Hjørring Kommune har ønsket, så på den baggrund kan højhusene undgås.

Specifikt om relationen til Christiansgave

Billeder i prospektet synes at vise en glidende overgang mellem bydelens grønne arealer og parken.

Christiansgave er udpeget som et kulturmiljø og har en særlig og lang historie. Det er en klassisk, traditionel bypark, hvis integritet der bør hægges om.

Der kan være god ræson i at etablere yderligere indgange til parken fra bysiden mod øst, men det bør være tydeligt, om man befinder sig i byfornyelsesområdet eller i parken.

Venlig hilsen

Søren Thirup
Formand, FBL-Hjørring